

Schulden bij jongeren zorgelijk: 'Ze nemen niet één, maar alle streamingdiensten'

Financiële
Gastles

Beleidsplan

De Financiële gastles

2023 - 2028

Versie: 17 juli 2023

Wat heb je van de gastles geleerd?

dat je over financiële keuzes moet naden

Wat heb je van de gastles geleerd?

nadenken over financiële beslissingen

Wat heb je van de gastles geleerd?

nadenken over je financiële keuzes

Wat heb je van de gastles geleerd?

Nadenken over financiële beslissingen

Wat heb je van de gastles geleerd?

Dat het handig is om een bedrag opzij te leggen.

Flinke toename jongeren met betalingsachterstand op leningen

Inleiding	3
Missie	3
Visie	4
Doelen en doelstellingen	4
Opzet van de gastles	5
Organisatie	6
Verantwoordingsinformatie	8

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van de *Financiële gastles* voor 2023 - 2028. De *Financiële gastles* is een project van de stichting Financieel Economische Educatie Nederland (FEEN). De *Financiële gastles* is ontstaan bij *Scholenstrijd*, dit is een virtueel beleggingsspel voor middelbare scholieren van Stichting Capital Amsterdam. Vanaf maart 2022 is de *Financiële gastles* een zelfstandig project.

Financiële gastlessen worden in het hele land gegeven - alle lessen zijn te zien op de website <https://www.financiele-gastles.nl>. De nadruk ligt op het geven van gastlessen op middelbare scholen. De les wordt gegeven aan leerlingen in de eerste tot en met de zesde klas, op alle schooltypen. Van praktijkscholen tot op het vwo. Mochten er ook aanvragen komen van andere instellingen dan middelbare scholen, bijvoorbeeld MBO's of jeugdopleidingen van voetbalverenigingen dan worden hier ook gastlessen gegeven. Ons streven is om elke gastles die wordt aangevraagd ook te geven.

Uit internationaal onderzoek van de OESO over financiële geletterdheid blijkt dat structurele aandacht op middelbare scholen voor financiële onderwerpen de meest effectieve manier is om de financiële kennis van jongeren te verbeteren. Vandaar de keuze om de gastlessen te geven op middelbare scholen.

In het schooljaar 2021 - 2022 zijn er 48 gastlessen gegeven door 33 gastdocenten aan 1.138 leerlingen. In het schooljaar 2022 - 2023 zijn er al 110 gastlessen al gegeven of al afgesproken. De doelstelling is om door te groeien naar minimaal 1.250 gastlessen in het schooljaar 2027 - 2028. Hiervoor zijn circa 450 gastdocenten nodig.

De gastlessen worden gegeven door tientallen vrijwilligers. De *Financiële gastles* wordt financieel mogelijk gemaakt door bedrijven en donateurs.

Stichting FEEN heeft geen winstoogmerk en heeft de ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instelling) aangevraagd.

Figuur 1: Alle gegeven gastlessen

Missie

De *Financiële gastles* heeft als doel dat alle jongeren, van alle sociale klassen en van alle schoolniveaus, minimaal één keer een financiële gastles te geven. In de gastles leren de jongeren welke psychologische valkuilen er zijn bij het nemen van financiële beslissingen.

Na de gastles kunnen jongeren dit relateren aan financiële verleidingen die nu actueel zijn, zoals bijvoorbeeld het kopen op afbetaling of kopen van cryptocurrencies.

In de toekomst komen er ongetwijfeld nieuwe verleidingen die nu nog niet bestaan. Het streven is dat de jongeren zich dan nog steeds deze gastles herinneren en zich realiseren dat ze ook bij dit soort nieuwe financiële verleidingen eerst moeten nadenken.

Foto 1: Vincent Roberti (Van Lanschot) geeft een gastles op het Vathorst College, Amersfoort

Visie

In het reguliere economieonderwijs is niet veel aandacht voor psychologische aspecten die meespelen bij het nemen van financiële beslissingen. Bij de *Financiële gastles* zijn deze psychologische aspecten de kern van de gastles.

De reden om de psychologische aspecten centraal te zetten in de gastles is dat deze aspecten bij iedereen een rol spelen, ongeacht leeftijd, sociale achtergrond of school. De *Financiële gastles* is voor jongeren van alle schoolniveaus.

Alle activiteiten van de *Financiële gastles* zijn gericht op het stapsgewijs verspreiden van de psychologische inzichten om zo jongeren weerbaarder te maken tegen de vele financiële verleidingen die ze dagelijks tegenkomen. Het uiteindelijke doel is bij te dragen aan een sterke samenleving, met financieel weerbare jongeren die hun eigen financiën nu en in toekomst verstandig regelen.

Doelen en doelstellingen

De statutaire doelstellingen van de *Financiële gastles* zijn:

- het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid en – kennis van jongeren;
- het promoten van financiële educatie en/of het vak economie op (middelbare) scholen door het volgen van het vak leuk(er) te maken voor jongeren;
- het (doen) vergroten van het begrip van en prestaties op het gebied van financiële educatie en/of het vak economie bij jongeren.

De centrale doelstelling is jongeren verstandig te leren om gaan met geld, nu en in de toekomst.

Hiermee wordt concreet gewerkt aan drie doelstellingen in de gastles:

1. Begrijpen van een aantal psychologische valkuilen: in de gastles wordt stilgestaan bij een aantal psychologische aspecten, zoals bijvoorbeeld zelfoverschatting en verlies aversie, die verstandige financiële beslissingen in de weg kunnen zitten. Het doel is om leerlingen te laten ervaren welke valkuilen iedereen mee te maken heeft.

2. De tweede doelstelling is om de jongeren te laten zien hoe je wel verstandig om kan gaan met geld. Dit is samengevat in vijf tips. Deze zijn onder andere in overleg met het Nibud opgesteld.
3. De derde doelstelling is om leerlingen in contact te brengen met mensen uit het bedrijfsleven of de overheid en deze wat te laten vertellen over hun baan en hun opleiding. De leerlingen krijgen hierdoor een beter beeld van de maatschappij, verschillende soorten banen en de opleidingen die je nodig hebt voor de verschillende banen. Dit helpt leerlingen bij het nadenken over hun pakketkeuzes en eventuele vervolgoeding.

Opzet van de gastles

Wij zijn de *Financiële gastles*. De financiële weerbaarheid van jongeren in Nederland staat bij ons centraal. We willen jongeren helpen om de vele verleidingen te weerstaan. Onze boodschap aan onze jongeren? Over financiële beslissingen moet je na denken. Vandaag, morgen en zeker ook in de toekomst.

Waarom middelbare scholieren?

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling doet regelmatig onderzoek naar de financiële geletterdheid van jongeren. Eén van de conclusies van dit onderzoek¹ is dat in België (Vlaanderen) jongeren meer financiële kennis hebben dan in Nederland en een belangrijk deel van het verschil wordt verklaard doordat er meer aandacht voor dit onderwerp op middelbare scholen in Vlaanderen is dan in Nederland. Vandaar dat de *Financiële gastles* zich richt op het organiseren van gastlessen op middelbare scholen. Mocht er een aanvraag van een andere instelling binnen komen, bijvoorbeeld een mbo of een jeugdopleiding van een betaald voetbalclub, dan proberen we hiervoor ook een gastdocent te regelen. Ons streven is om alle aangevraagde gastlessen te geven.

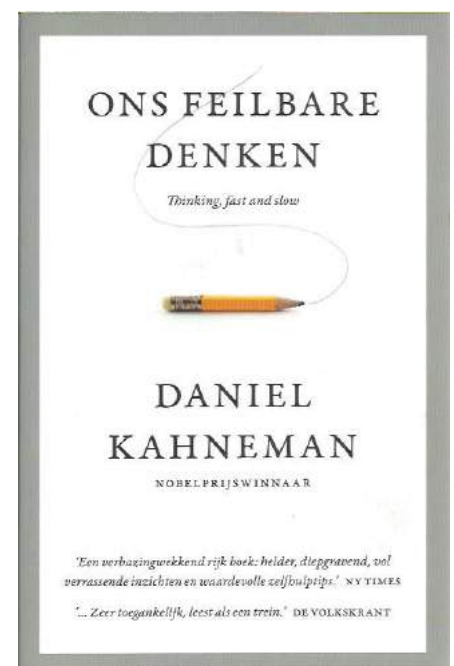
Nobelprijs

De gastles is gebaseerd op de onderzoeken van de psycholoog Daniel Kahneman, samengevat in het boek 'Ons feilbare denken'. Kahneman heeft voor zijn onderzoeken de Nobelprijs voor de economie gewonnen. In zijn onderzoeken laat Kahneman zien dat in de hersenen van mensen twee systemen actief zijn. Een intuïtief systeem, wat heel snel beslissingen kan nemen en een rationeel systeem, wat meer tijd nodig heeft. Uit het onderzoek blijkt mensen geen intuïtief gevoel hebben voor getallen en dus ook niet voor financiële beslissingen. Over een financiële beslissingen kan je beter nadenken.

De les kan in 45 minuten gegeven worden. Mocht er meer tijd zijn, dan biedt de gastles voldoende stof voor discussies en verdieping. Het is een afwisselende les met video's en een quiz waar leerlingen steeds uitgedaagd worden om snel een financiële beslissing te nemen. Na afloop vragen we aan de leerlingen, de economiedocent en de gastdocent om een evaluatie enquête in te vullen. De uitkomsten van deze enquête worden gebruikt om de gastles te verbeteren en toegestuurd aan onze gastdocenten ter voorbereiding, in het geval dat ze een gastles gaan geven op een school waar dit al eerder gedaan is.

Gastdocenten

Onze gastdocenten werken bij de sponsors of ze hebben zichzelf aangemeld. De meesten werken in de financiële wereld, een enkeling is al met pensioen. Alle docenten worden persoonlijk opgeleid en bijgeschoold als er aanpassingen zijn in de gastles.

Figuur 2: Ons feilbare denken

¹ Pisa 2015 - <https://www.oecd.org/finance/financial-education/pisa-2015-results-volume-iv-9789264270282-en.htm>

Begin

De *Financiële gastles* is begonnen als gastles bij *Scholenstrijd*, een beursspel voor middelbare scholieren van Stichting Capital Amsterdam. Sinds maart 2022 is de *Financiële gastles* een zelfstandig project en heeft geen banden meer met *Scholenstrijd*.

Organisatie

Bestuur

De bestuurders van Stichting FEEN zijn benoemd voor onbepaalde tijd. Bestuursleden worden benoemd door het bestuur en ontvangen geen beloning. Jaarlijks wordt het functioneren geëvalueerd, deze evaluatie wordt in de bestuursvergadering besproken met de directie. Het bestuur beoordeelt de begroting en het strategisch meerjarenplan van de directie, stelt het beleid vast en ziet er op toe dat dit correct wordt uitgevoerd. De directie is, onder verantwoordelijkheid van het bestuur, belast met de dagelijkse leiding en heeft als taak het beleid voor te bereiden en uit te voeren.

Het bestuur bestaat vanaf 1 juni 2023 uit:
 Martijn van Herk - Voorzitter
 Jorik van den Bos - Secretaris
 Naar een derde bestuurder wordt gezocht.

Team en cultuur

De *Financiële gastles* is een open, resultaatgerichte, lerende en vernieuwende organisatie. De verantwoordelijkheid ligt zo laag mogelijk in de organisatie. Daar waar direct wordt gewerkt aan de doelstellingen is er de mogelijkheid invloed uit te oefenen op de inhoud. Er heerst een cultuur van verantwoordelijkheid krijgen, nemen en dragen. Wederzijds respect, vertrouwen en collegialiteit staan hierbij centraal. Medewerkers en vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan het succes. De *Financiële gastles* heeft scherp oog voor de kwaliteiten van haar medewerkers en gastdocenten en biedt marktconforme vergoedingen.

Vrijwilligersbeleid

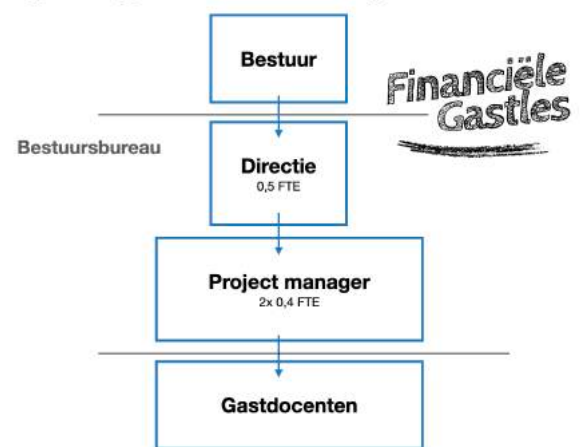
De inzet van gastdocenten is de essentie van het gastles. Jaarlijks staan tientallen vrijwilligers voor de klas. Dit aantal zal verder stijgen als het aantal gastlessen stijgt. Alle gastdocenten worden krijgen een persoonlijke opleiding. In de opleiding wordt de hele gastles doorgenomen. Daarnaast krijgt een gastdocent uitleg over de afwegingen die zijn gemaakt tot het komen van de gastles.

Tenslotte krijgt een gastdocent het boek van Daniel Kahneman: 'Ons feilbare denken' als cadeau, aangezien onze gastles op dit boek gebaseerd is. Het streven is om elke gastdocent een paar keer per jaar voor de klas te hebben staan. Als een gastdocent met enige regelmaat voor de klas staat, wordt de gastles steeds beter. Zonder de inzet van vrijwilligers zou de stichting haar doelstellingen niet kunnen realiseren.

Samenwerking Vecon - vereniging van economiedocenten

De *Financiële gastles* werkt nauw samen met de Vecon. De Vecon is de vakorganisatie van economie leraren. De *Financiële gastles* heeft contact met de verschillende secties binnen de Vecon. Doel van de samenwerking is om de gastles goed af te stemmen op het economieonderwijs in Nederland. Door deze samenwerking is de opzet en kwaliteit van de gastles geborgd en sluit aan bij de behoeften van de economiedocenten. Daarnaast is de Vecon een belangrijk kanaal om de bekendheid van de gastles te vergroten. Jaarlijks heeft de *Financiële*

Organogram Stichting FEEN

Figuur 3: Organogram

gastles stand op de jaarlijkse studiedag en in maart 2023 is een groot artikel geschreven over de *Financiële gastles* in de Teo, het tijdschrift van de Vecon.

Verder is de *Financiële gastles* actief op LinkedIn en Instagram. Elke *gastles*, als er een foto gemaakt is, wordt geplaatst in een post op LinkedIn en op Instagram. De doelstellingen van de campagne zijn om de bekendheid van de *Financiële gastles* te vergroten om zo meer aanvragen voor *gastlessen* binnen te krijgen en vrijwilligers om voor de klas te gaan staan.

Maatschappelijke impact

De *Financiële gastles* is opgezet om jongeren meer inzicht te geven over psychologische factoren die meespelen bij het nemen van financiële beslissingen, maar heeft natuurlijk ook effecten op onze *gastdocenten*. Door de vragen van de leerlingen over financiële onderwerpen die bij deze doelgroep spelen, ervaren onze *gastdocenten* wat er speelt onder jongeren. Een *gastles* dwingt de *gastdocenten* ook tot eerlijke antwoorden over hun eigen financiële keuzes – en revitaliseren hun motivatie voor hun vak.

De sociaaleconomische achtergrond van *gastdocenten* en leerlingen verschilt vaak, maar dit vervaagt tijdens de *gastles*. Een belangrijke reden om een *gastles* aan te vragen is de waarde die economiedocenten eraan hechten dat iemand van buiten voor de klas komt te staan. In een *gastles* is ook altijd ruimte voor de *gastdocent* om wat uit te leggen over zijn of haar vak en welke opleiding de *gastdocent* heeft gedaan. Dit helpt de leerlingen bij het nadenken over het kiezen van vakkenpakketten of een vervolgopleiding.

Onze *gastdocenten* genieten van de gretigheid van leerlingen om de financiële wereld te ontdekken en hun onzekerheden rond de vraag ‘hoe ga ik verstandig met geld om’. De *Financiële gastles* draagt bij aan een betere samenleving, waarin onze *gastdocenten* naast hun werk bijdragen aan de vorming van jongeren.

Financieel beleid

De *Financiële gastles* kan alleen functioneren dankzij de financiële steun van vele bedrijven en fondsen. Zij zien de maatschappelijke noodzaak in van het aanvullende onderwijs dat de *Financiële gastles* biedt en geloven in de missie om de financiële kennis onder jongeren te verbeteren. De *Financiële gastles* is haar partners dankbaar dat zij ook geloven in en steun bieden aan ons onderwijs.

Bij de *Financiële gastles* wordt scherp gelet op de inkomsten en uitgaven. Bijdragen worden zo effectief mogelijk besteed. Jaarlijks worden een jaarrekening en jaarverslag gepubliceerd.

De *Financiële gastles* heeft een gebroken boekjaar dat gelijk loopt met het schooljaar: van augustus tot en met juli. Om de doelstellingen en missie te realiseren is een breed draagvlak in de maatschappij onmisbaar. Financiering wordt verkregen door het betrokken partnernetwerk. Om de continuïteit in de toekomst te garanderen wordt van het overschot op de begroting een een reserve opgebouwd.

Figuur 3: Artikel TEO

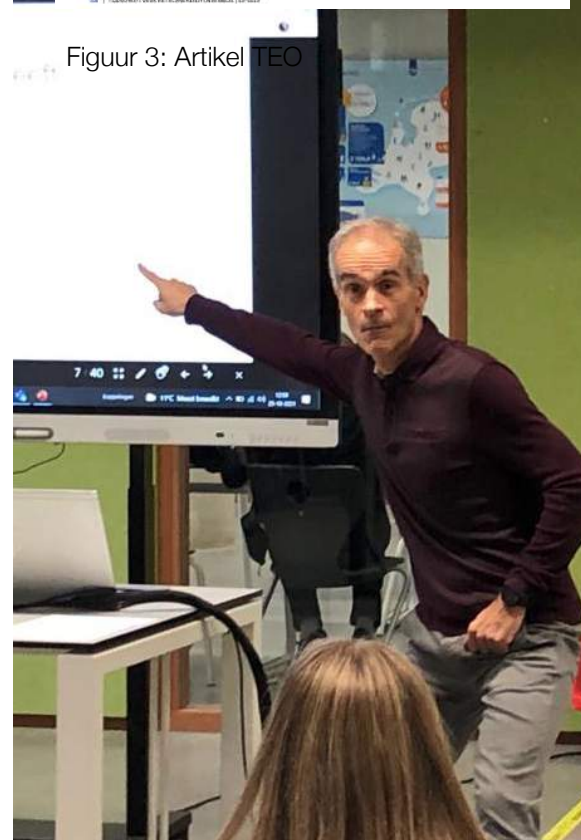

Foto 2: Aldert Veldhuis (BNP Paribas) op het Hyperion Lyceum

Begroting

Jaarlijks wordt de begrotingscyclus doorlopen. Er wordt een jaarplan gemaakt aan de hand van de evaluatie van het afgelopen jaar. Deze speerpunten vormen het uitgangspunt voor de jaardoelstellingen. De begroting wordt door het bestuur vastgesteld. Het jaarplan is financieel onderbouwd.

Vermogensbeleid

Bijdragen van partners worden ontvangen op de rekening courant. Er werden geen beleggingen gedaan, de organisatie genereert geen inkomsten uit het eigen vermogen.

Het beloningsbeleid

De bestuursleden van Stichting FEEN ontvangen geen beloning. Onkosten kunnen wel vergoed worden.

Fondsenwervingbeleid

Sinds de verzelfstandiging in maart 2022 is de *Financiële gastles* op eigen wijze actief op het gebied van fondsenwerving. De stichting is volledig afhankelijk van donaties en ontvangt geen steun of subsidie van de overheid.

Het fondsenwerving beleid zal worden uitgebouwd van alleen corporate sponsoring, naar sponsoring van scholen en particuliere giften. Doel is dat er voldoende middelen zijn om alle aangevraagde gastlessen op een professionele manier te geven en te begeleiden. Dit houdt ondermeer in het opleiden van voldoende nieuwe gastdocenten. Daarnaast zal de gastles continue worden geëvalueerd en verbeterd.

Donateurs

Stichting Financieel Economische Educatie Nederland is nu gefinancierd door bijdragen van bedrijven of van donateurs verbonden aan bedrijven. De komende jaren zal er actief gekeken worden om het aantal donateurs te laten groeien. Verder zullen er fondsen worden bij andere partijen, zoals stichtingen en particulieren.

Verantwoordingsinformatie

De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 74233033. RSIN: 859818925. Stichting Financieel Economische Educatie Nederland heeft de ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) status aan gevraagd.